

ประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11
EFFECTIVENESS MANAGEMENT OF THE BUDDHISM PROPAGATION IN SANGHA
GOVERNMENT REGION 11

พระมหาสุริยา อภิวฑฒโน

Phramahasuriya Aphiwatthano

นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ดุสิตบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Students studying for Doctor of Public Administration Faculty of Social Science

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Email: pm_suriya11@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11 เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 และเพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี การวิจัยเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 396 รูป วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) การวิจัยเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 17 รูป ต่อนั้นนำผลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์มาจัดทำกรสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 13 รูป/คน เพื่อหาข้อที่บกพร่อง ทำให้บริบูรณ์จัดเป็นองค์ความรู้ใหม่

ผลวิจัยพบว่าสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาความรู้ของประชาชน ($\bar{X} = 4.87$), ด้านการมีความสุขของประชาชน ($\bar{X} = 4.83$), ด้านการเข้าถึงประชาชน ($\bar{X} = 4.69$), และด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.72$), ด้านวัสดุและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.71$), ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.67$), และ ด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ และความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 รายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านวิมangsa ($\bar{X} = 4.71$), จิตตะ ($\bar{X} = 4.69$), ด้านวิริยะ ($\bar{X} = 4.67$) และด้านฉันทะ ($\bar{X} = 4.62$),ตามลำดับ

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ; การบริหารจัดการ; การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

Abstract

The objective of this research paper is: To study the general conditions of the administration of Buddhism propagation in the Sangha Administrative Region, Region 11 To study the factors affecting the effectiveness of the administration of Buddhism in the 11 Sangha Region To present a guideline for the development of the effectiveness of Buddhist propagation management in the Sangha Region Region 11. Quantitative research A sample of 396 samples were analyzed by analyzing the survey factors, qualitative research by using in-depth interview as a tool for data collection. From the Key Informant, 17 photos and then, the analysis from the interview was used to organize a Focus Group Discussions by 13 persons with expertise with expertise in order to find the flaws. Enrich Organize a new body of knowledge

The research on the effectiveness management of the Buddhism propagation in Sangha Government Region 11, the researcher found that: The overall opinion on the effectiveness management of the Buddhism propagation was at the most level ($\bar{X} = 4.74$). In considering each aspect, it was found that the opinion of the Buddhism propagation on all aspects were at the most level ranking from the knowledge development of people ($\bar{X} = 4.87$), the aspect of people's happiness ($\bar{X} = 4.83$), on accessing to people ($\bar{X} = 4.69$) and on participatory of people ($\bar{X} = 4.57$) respectively. The opinion on factors of management of the Buddhism propagation in Sangha Government Region 11, it was found that all aspects were at the most level, ranking from the aspect of personnel ($\bar{X} = 4.72$), on supplies and equipments ($\bar{X} = 4.71$), on budget ($\bar{X} = 4.67$) and on management ($\bar{X} = 4.66$) respectively. The opinion on applying Buddhist dhamma Iddhipada to drive the Buddhism propagation in Sangha Government Region 11 on all aspects were at the most level with the aspect of Vimamsa ($\bar{X} = 4.71$, Citta ($\bar{X} = 4.69$), Viriya ($\bar{X} = 4.67$) and Chanda ($\bar{X} = 4.62$) respectively.

Keywords: Effectiveness, Management, Buddhism propagation

บทนำ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในยุคแรกๆ พระพุทธเจ้าทรงเปลี่ยนแนวความคิดเกี่ยวกับศาสนาพราหมณ์ และลัทธิอื่น ๆ ซึ่งเป็นความเชื่อเดิม ๆ เป็นเรื่องที่ยาก พระพุทธองค์ทรงสอนให้ปล่อยวาง ไม่ให้ยึดมั่น ถือมั่น ว่าตัว ว่าตน เพราะความยึดมั่น ถือมั่น ก่อให้เกิดความทุกข์ สอนให้มนุษย์ ไม่ให้ประมาทในชีวิตรู้จักให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา มีจิตเมตตา ให้เชื่อเหตุผล และทรงส่งพระอริยสาวก จำนวน 60 รูป ไปเผยแผ่พระพุทธศาสนา ในแคว้นต่าง ๆ ด้วยพุทธดำรัสว่า “ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย เราพ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์และทั้งที่เป็นมนุษย์ แม้พวกเธอก็พ้นแล้วจากบ่วงทั้งปวงทั้งที่เป็นของทิพย์ ทั้งที่เป็นมนุษย์ พวกเธอจงเที่ยวจาริกเพื่อประโยชน์แก่มหาชนทั้งหลาย คือ มุ่งปรารถนาจะสร้างประโยชน์อันสูงสุดแก่มหาชนทั้งหลาย โดยไม่แบ่งชั้นวรรณะจงประกาศพรหมจรรย์ พร้อมทั้งอรรถ พร้อมทั้งพยัญชนะ ครบบริบูรณ์ บริสุทธิ์ ต่อมา พระพุทธองค์ได้ทรงแสดงโอวาทปาฏิโมกข์ในวันเพ็ญเดือนสาม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนาแก่เหล่าพระอริยสาวกจำนวน 1,250 รูป มีหลักการ 3 หมายถึง การยึดถือเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ได้แก่ การไม่ทำบาปทั้งปวง การทำกุศลให้ถึงพร้อม และการทำจิตให้ผ่องใส อุดมการณ์ 4 หมายถึง หลักการที่ทรงวางไว้ เป็นแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ ความอดทน ความไม่เบียดเบียน ความสงบ และบรรลุนิพพาน วิธีการ 6 หมายถึง แนวทางในการปฏิบัติสำหรับนักบวช ได้แก่ การไม่ว่าร้าย การไม่ทำร้าย การสำรวมในปาฏิโมกข์ การรู้จักประมาณ การอยู่ในสถานที่ที่สงัด โอวาททั้งหมดนั้น ได้ถือเป็นข้อปฏิบัติในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มาโดยตลอด

พระครูปลัดสุวัฒน จริยคุณ, กล่าวว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญในการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมากการอบรมเยาวชนต้องใช้สื่อการสอนให้น่าสนใจและเข้าใจง่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เข้าค่ายคุณธรรม พระครูสุทธิกิจโกศล (สมภพ สุวโจ) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการเผยแผ่ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี พบว่า พระสังฆาธิการได้ให้การดูแลสนับสนุนด้านการเผยแผ่ในลักษณะเฉพาะการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์จุดอ่อนไม่มีการบริหารจัดการที่ดี

สภาพปัญหาการเผยแผ่พระพุทธศาสนาปัจจุบัน มีความไม่ชัดเจนในแผนงานการเผยแผ่แนวทางการปฏิบัติ ไม่มีเป้าหมายที่ชัดเจน ขาดศักยภาพการในการถ่ายทอด ไม่แตกฉานในเนื้อหาของธรรมะ จำหวัข้อธรรมไม่แม่นยำ ไม่แตกในการใช้ ภาษา ไม่มีปฏิภาณไหวพริบ ขาดประสบการณ์ ถือว่าเป็นจุดอ่อนของพระนักเผยแผ่พระศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ได้มีการจัดทำคู่มือแนวทางส่งเสริมการบริหารกิจการคณะสงฆ์ด้านการเผยแผ่ เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามยุคตามสมัยอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางปฏิบัติแล้วก็ยังคงมีปัญหาอุปสรรคอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่น ปัญหาอุปสรรค ด้านการวางแผน การจัดการ การบริหารงานบุคคล การอำนวยความสะดวก และการควบคุมเป็นต้น พระมหาณรงค์ อับไพ, กล่าวว่า มหาเถรสมาคมมีการบริหารตามระบบโครงสร้างการปกครองทางคณะสงฆ์ซึ่งเป็นการบริหารในแนวตั้ง ทำให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เกิดระบบอุปถัมภ์ ระบบสมณศักดิ์เป็นปัญหาต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ ส่วนใหญ่เน้นงานด้านการปกครองและการศึกษา ส่วนการเผยแผ่เป็นประเด็นรอง ทำให้ขาดงบประมาณและสื่อการเผยแผ่ จนพระสงฆ์ที่ทำงานด้านการเผยแผ่มีน้อยมาก

จากปัญหาข้างต้น จะเห็นว่าการจัดระบบโครงการเผยแพร่พระพุทธศาสนา ยังไม่เป็นระบบที่ชัดเจน ไม่มาตรฐาน การเผยแพร่ก็ไม่มีเป้าหมายประชาชนกลุ่มใด ขอบเขตสถานที่องค์กร หน่วยงานหรือโรงเรียนใด ระยะเวลาไม่แน่นอน ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ขาดการประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ เมื่อปล่อยไว้ เช่นนี้ไม่ได้รับการแก้ไข คนก็จะไม่เข้าวัดทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล สวดมนต์ เจริญจิตภาวนา เหมือนแต่ก่อนภัยพระศาสนาก็จะเกิดขึ้น ศาสนวัตถุก็จะถูกทำลาย คนก็จะไม่มีศศานายึดเหนี่ยวจิตใจ สังคมก็ป่วยอ่อนแอ ไม่กลัวบาป แกร่งแย่ง ซึ่งดี ใช้กำลังรุกราน ใช้อำนาจข่มเหงรังแกคนอื่น ฆ่ากันโดยไม่มีสาเหตุ

ฉะนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองสงฆ์ภาค 11 เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการเผยแพร่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางที่จะนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพของการบริหารจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนา และเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพการบริหารจัดการในการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ ทุก ๆ ภาค

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 11
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11
3. เพื่อนำเสนอแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเผยแพร่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากร จำนวน 396 รูป และนำมาวิเคราะห์ หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการวิเคราะห์ประมวลผลทางสถิติและการวิจัยเชิงการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 17 รูป ต่อนั้นนำผลวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์มาจัดทำการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussions) โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ จำนวน 13 รูป/คน เพื่อหาข้อที่บกพร่อง ทำให้บริบูรณ์ จัดเป็นองค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการพัฒนาความรู้ของประชาชน ($\bar{X} = 4.87$), ด้านการมีความสุขของประชาชน ($\bar{X} = 4.83$), ด้านการเข้าถึงประชาชน ($\bar{X} = 4.69$), และ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ

2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยการบริหารการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X} = 4.72$), ด้านวัสดุและอุปกรณ์ ($\bar{X} = 4.71$), ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 4.67$), และด้านการบริหาร ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

ผลวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรม ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์หลักอิทธิบาทธรรมในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 รายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านวิมังสา ($\bar{X} = 4.71$), จิตตะ ($\bar{X} = 4.69$), ด้านวิริยะ ($\bar{X} = 4.67$) และ ด้านฉันทะ ($\bar{X} = 4.62$), ตามลำดับ

4. แผนแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

4.1 ด้านเพิ่มศักยภาพ

1) ศักยภาพภายนอก พระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องมีบุคลิกภาพเรียบร้อย มีวาจาไพเราะ การนุ่งห่มเป็นปริมนชอล มีจริยาวัตรตรงตาม พุทธกรรมนำเลื่อมใส

2) ศักยภาพภายใน มีความรู้ที่ดี ความสามารถถ่ายทอดธรรมะ เนื้อหาสาระให้แจ่มแจ้งเข้าใจง่าย มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำมีความสันโดษ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเมตตา เสียสละมีวิสัยทัศน์กว้างไกล

4.2 ด้านการบริหาร

1) บริหารคน รู้จักเลือกบุคคล มีความรู้ ความสามารถ มีภาวะผู้นำ ไม่มีอคติ มีวิสัยทัศน์ มีความรับผิดชอบ ยกย่อง มอบรางวัลสมเหตุสมผล

2) บริหารงานมอบงานให้ชัดเจนกระฉับไม่ล่องลู่ไม่ซับซ้อนมีความรับผิดชอบ ไม่ทิ้งการงาน มีจิตใจรักองค์กร ประเมินผลงาน ปรับปรุงแก้ไข เพิ่มกลยุทธ์ใหม่ ๆ

4.3 ด้านงบประมาณ

1) การสนับสนุนจากภาครัฐบาล หลาย ๆ หน่วยงาน เสนอโครงการกิจกรรม มีวัตถุประสงค์ที่ น่าสนใจ มีประโยชน์ต่อสังคม ประหยัดคุ้มค่า โปร่งใส ตรวจสอบได้

2) การสนับสนุนจากประชาชน เอกชนที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนาช่วยสนับสนุนโครงการ บรรพชา อุปสมบทเพื่อเป็นทายาทพระศาสนา เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ทางพระพุทธศาสนาไป ประพฤติปฏิบัติเป็นพลเมืองที่ดี อบรมเด็กนักเรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักมีน้ำใจ มีมารยาท อ่อนน้อม ถ่อมตน มีความเคารพต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ ให้รับผิดชอบตัวเอง ตั้งใจเรียนหนังสือ วางแผนชีวิต ตัวเองโตแล้วจะเลือกอาชีพอะไร รู้จักเลือกเพื่อนที่คบ งดเว้นห่างไกลจากยาเสพติดให้โทษ การพนันอบายมุข ก่อให้เสียทรัพย์ เสียสติปัญญา เสียชื่อเสียง เสียอนาคต โครงการปฏิบัติวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาเพื่อ ระลึกถึงความสำคัญแต่ละวันมีอะไรบ้างเป็นการปฏิบัติบูชา พระพุทธ พระธรรม และพระสงฆ์

4.4 ด้านการส่งเสริม

1) ส่งเสริมให้พระสงฆ์นักเผยแผ่พระศาสนาได้มีโอกาสศึกษาวิชาบาลี ให้มากขึ้น ปรากฏว่าพระนักเผยแผ่มีความรู้ด้านภาษาบาลีนี้น้อยมาก ภาษาบาลีซึ่งเป็นคำสอนของพระพุทธองค์ควรพัฒนาพระสงฆ์รุ่นหลัง ๆ ให้มีความแตกฉาน ข้อธรรม ข้อธรรม ภาษา และปฏิภาณไหวพริบขณะที่ แสดงธรรมแจ่มแจ้งเป็นที่ น่าสนใจ น่าติดตาม พระธรรมทูต พระธรรมนิเทศ พระวิปัสสนากรรมฐาน ส่งเสริมสนับสนุนและให้การ เรียนรู้กลยุทธ์ใหม่ ด้านเครื่องมือการสื่อสาร เทคโนโลยี

2) ปรับปรุงองค์กรให้มีเข้มแข็ง มีเครือข่ายรองรับ ประชาสัมพันธ์ ต่อเนื่อง เข้าถึงประชาชนท้องถิ่น ให้ทราบข้อมูลบทบาทหน้าที่ถึงกิจกรรมต่าง ๆ มีประโยชน์อย่างไร ร่วมกับหน่วยงานราชการท้องถิ่น

อภิปรายผลการวิจัย

1.ผลประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

1.ด้านการเข้าถึงประชาชน การสร้างความคุ้นเคยกับประชาชนได้หลายช่องทางมีกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนาตรวจเยี่ยมประชาชนในการดำเนินชีวิตร่วมพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งต่อต้านทุจริตดเหล้า งดการพนันห่างไกลจากยาเสพติดให้โทษ

2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การรณรงค์ปลุกฝังให้ประชาชนเกิดความคิดในการเสียสละ เพื่อส่วนร่วมและธำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดความสามัคคีในการทำประโยชน์ร่วมกัน

3. ด้านการพัฒนาความรู้ของประชาชน วัดและชุมชน ต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันพระสงฆ์มีบทบาทสำคัญเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนในชุมชนสามารถพัฒนาประชาชน ยกระดับจากบุคคลธรรมดา พัฒนากาย พัฒนาจิต และพัฒนาปัญญา ให้เป็นมนุษย์ผู้ประเสริฐ

4. ด้านการมีความสุขของประชาชน ประชาชนได้ร่วมทำกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนามีการทำบุญ ให้ทาน รักษาศีล 5 ศีล 8 สวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น แผ่เมตตาเจริญจิตภาวนา ฟังธรรมะ ได้รับการอนุเคราะห์จากพระสงฆ์

2. ผลปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

ปัจจัยการบริหาร โดยภาพรวมปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พระครูสุจิตบุญญากร (เนตร สรวมศิริ) เรื่อง การบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 12 พบว่า ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาคือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาและการตัดสินใจในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาอย่างชัดเจนและต่อเนื่องแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ควรส่งเสริมสนับสนุนและให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พุทธศาสนามากขึ้น รวมทั้งควรกล้าริเริ่มและมีวิธีการใหม่ๆ ในการเผยแผ่พุทธศาสนาเช่น ส่งเสริมให้พระสงฆ์ด้านการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาความรู้ เชื่อมโยงความรู้พระพุทธศาสนากับความรู้ใหม่ๆ ให้ประชาชน ในชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมในการบริหารและการเผยแผ่ พระพุทธศาสนาและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหาร และซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาสมชาย กลิ่นจันทร์ ศึกษาวิจัยเรื่องการเผยแผ่พระพุทธศาสนา: การพัฒนารูปแบบและวิธีการเชิงรุกของคณะสงฆ์ไทยจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุกในลักษณะ 3 รูปแบบ ประกอบด้วย 1) การจัดโครงการธรรมะสัญจร โดยส่งพระวิทยากรไปอบรมประชาชนในท้องถิ่นต่างๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ 2) การจัดวัดให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมเพื่อการอบรมเยาวชนและประชาชนทั้งในวัดและตามโรงเรียนและ 3) การเทศนาธรรม ได้แก่ การเทศน์ในงานพิธีต่างๆ ตามที่ได้รับอาราธนาและการบรรยายธรรมในงานต่างๆ โดยรูปแบบการเผยแผ่พระพุทธศาสนาทั้งสามรูปแบบนี้เหมาะสมกับสังคม 2) การประยุกต์หลักกัทธิบาทธรรม โดยภาพรวมมีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 มีแผนทำงาน เป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจนไม่ซับซ้อน กระฉับรวดเร็วซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระครู ญาณเพชรรัตน์ (เทวินทร์ ปิยทสสี) กล่าวว่า การเผยแผ่พระพุทธศาสนา ได้แก่การดำเนินงาน เพื่อให้หลักธรรมคำสั่งสอนในพระพุทธศาสนาแพร่หลายออกไปในทุกสารทิศมีผู้ศรัทธาเลื่อมใสเคารพในพระรัตนตรัย โดยยึดหลักประโยชน์และความสุขของมหาชน เป็นที่ตั้ง ถือเป็นเป้าหมายในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

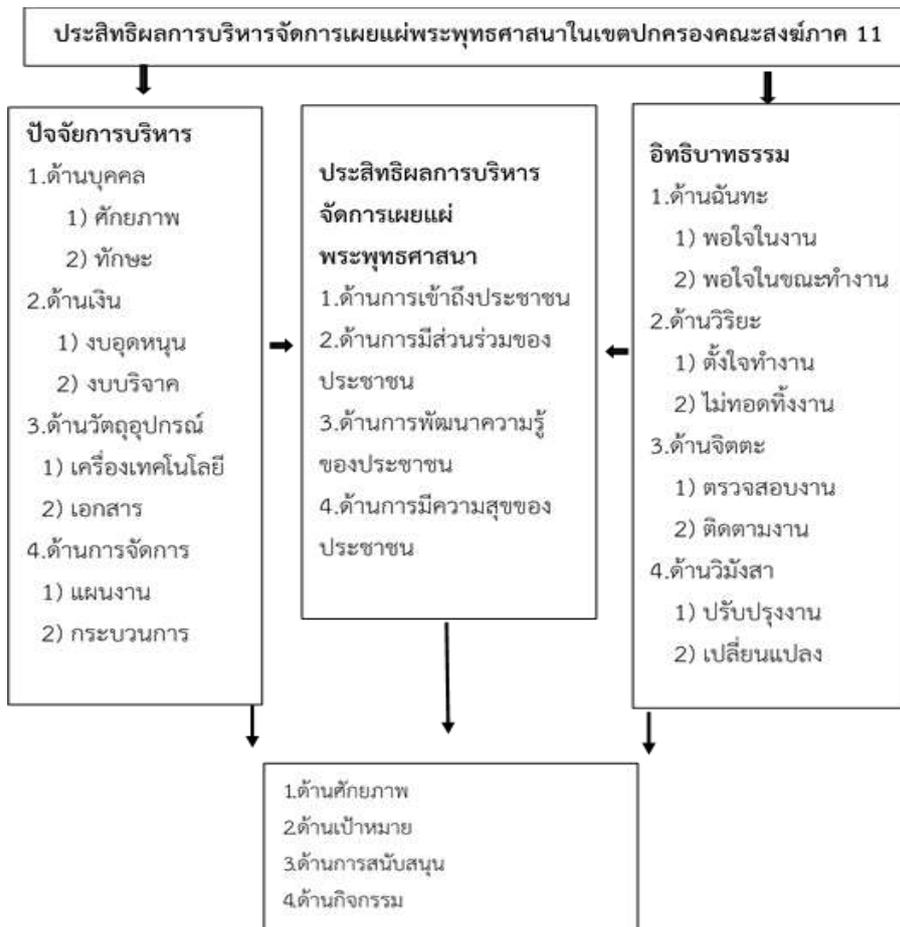
3. ผลแนวทางการพัฒนาประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

การเผยแผ่พระพุทธศาสนาโดยการรักษา ไว้ซึ่งอุดมการณ์เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง เพื่อประโยชน์เพื่อความ สุขและเพื่อความเจริญรุ่งเรือง แก่มหาชนและเหล่าเทวดาถือเป็นเป้าหมายสูงสุดเพื่อให้มีความรู้แจ้ง ธรรมะ เนื้อหาธรรมะอันมีความละเอียด ลึกซึ้งอันบริสุทธิ์ บริบูรณ์อันมีความงามเบื้องต้น ความงามท่ามกลาง และความงามในเบื้องปลาย แล้วให้บรรลุตามซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมชาย กลิ่นจันทร์ ศึกษาวิจัยเรื่อง การเผยแผ่พระพุทธศาสนา : การพัฒนารูปแบบและวิธีการเชิงรุกของคณะสงฆ์ไทยจังหวัด เชียงใหม่ พบว่า ปัญหาของการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์จังหวัดเชียงใหม่ ประกอบด้วย ปัญหา การใช้รูปแบบเผยแผ่ธรรมะในปัจจุบัน ไม่มีมาตรฐานและไม่มีเอกภาพ ปัญหาการขาดบุคลากรทั้งที่เป็น พระสงฆ์และ ฆราวาสที่ทำงานอย่างทุ่มเท และเสียสละในการทำงานเผยแผ่อย่างจริงจัง ปัญหาจากสภาพการ ไม่ปรับปรุงนโยบายให้สอดคล้องกับศักยภาพของวัดปัญหาการส่งเสริมวัดต้นแบบของการเผยแผ่ธรรมะแก่

ประชาชน รวมทั้งปัญหาด้านเทคนิคการสอนธรรมะของพระสงฆ์เกิดจากความสามารถทั้งในด้านการใช้ภาษา และลีลาการเทศนาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูโฆสิตสังฆพิทักษ์ (ประเวท ฐานาน) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ ไทยในสังคมปัจจุบัน พบว่า การใช้วิธีการแบบสื่อสมัยใหม่ ประยุกต์พุทธวิธีการในการเผยแผ่ให้เป็นการเผยแผ่แบบเชิงรุก คือ การเข้าใจและเข้าถึงด้วยการใช้ สื่อออนไลน์ที่ทันสมัย การเผยแผ่ที่ประยุกต์เข้ากับสังคม ที่มีความหลากหลายแตกต่างกันได้หลักคำสอนก็ต้อง สามารถเปลี่ยนไปตามสถานการณ์ โดยไม่ยึดติด กับรูปแบบเดิม แต่ต้องประยุกต์ให้เหมาะกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น มีการเผยแผ่คำสอนผ่านสื่อสังคม ออนไลน์มีระบบเครือข่ายของคณะสงฆ์ไทยและจะกลายเป็น เครือข่ายสังคมพระพุทธศาสนาออนไลน์ ที่สามารถศึกษาได้ ทุกหนทุกแห่งและตลอดเวลาเป็นรูปแบบการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาในโลกปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูปลัดสุวัฒน จริยคุณ, กล่าวว่าการ เผยแผ่พระพุทธศาสนาในปัจจุบันได้มีเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทสำคัญ ในการดำรงชีวิตของประชาชนอย่างมาก การอบรมเยาวชนต้องใช้สื่อการสอนที่น่าสนใจและเข้าใจง่ายจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เข้าค่ายคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระครูสุทธิกิจโกศล (สมภาพ สุวโจ) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบ การเผยแผ่ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี พบว่าพระสังฆาธิการได้ให้การดูแลสนับสนุนด้านการเผยแผ่ ในลักษณะเฉพาะการแก้ไขปัญหาตามสถานการณ์จุดอ่อนไม่มีการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของพระมหานงค์ อับไพ, กล่าวว่ามหาเถรสมาคมมีการบริหารตามระบบโครงสร้างการปกครองทางคณะสงฆ์ ซึ่งเป็นการบริหารในแนวตั้ง ทำให้เกิดปัญหาเชิงโครงสร้าง เกิดระบบอุปถัมภ์ ระบบสมณศักดิ์เป็นปัญหาต่อการบริหารงานคณะสงฆ์ ส่วนใหญ่เน้นงานด้านการปกครองและการศึกษา ส่วนการเผยแผ่เป็นประเด็นรอง ทำให้ขาดงบประมาณและสื่อการเผยแผ่ จนพระสงฆ์ที่ทำงานด้านการเผยแผ่จึงขาดเอกภาพ

องค์ความรู้จากการวิจัย

ภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

1. ประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

ความสำคัญต่อการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 เนื่องจากการวัดผลการปฏิบัติงานของการปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ว่าเป็นไปในทิศทางใดและประสบความสำเร็จหรือไม่การประเมินประสิทธิผลมีหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับข้อกำหนดรูปแบบตามความเหมาะสม และช่วยสนับสนุนให้การปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 สามารถดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1) ด้านการเข้าถึงประชาชน พื้นฐานที่ทำให้พระพุทธศาสนามีความแข็งแกร่งอย่างมาก ในชุมชน เช่น พิธีกรรมทางศาสนา งานบุญ งานบวช ยังคงสัมพันธ์ อยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตอย่างแนบแน่นของผู้คนในชุมชน ดังนั้นการบริหารปกครองและการดูแลพระสงฆ์ในด้านข้อวัตรปฏิบัติ โดยเฉพาะความเคร่งครัดในการประพฤติตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีและส่งเสริมให้พระสงฆ์มีความรู้ ความสามารถในการสอน การเผยแผ่ธรรมเป็นเรื่องหนึ่งที่จะช่วยให้คุณภาพการเผยแผ่ศาสนาของพระสงฆ์ดีขึ้นและเข้าถึงประชาชนได้ดีขึ้น การเผยแผ่พุทธธรรมให้เข้าถึงประชาชนในปัจจุบันมีวิธีการที่หลากหลาย รวมถึงเลือกใช้ สื่อต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเลือกเนื้อหาพุทธธรรมที่เหมาะสมกับผู้ฟังและยุคศาสตร์ใน การเผยแผ่ให้เข้าถึงพุทธศาสนิกชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีการรณรงค์ปลูกฝังให้ประชาชนเกิดความคิดในการเสียสละเพื่อส่วนร่วมและอํารังไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา

เพื่อให้เกิดความเต็มใจในการทำประโยชน์ร่วมกันเช่นการดำเนินงานหน่วยอบรมประชาชนประจำตำบลหรือ อ.ป.ต. ในรูปแบบคณะกรรมการจากเจ้าคณะผู้ปกครองคณะสงฆ์ทุกระดับชั้น พระสงฆ์ ผู้นำชุมชนข้าราชการ และประชาชน ด้วยภารกิจดังกล่าวทำให้ชุมชนร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ และนำส่งคัมไปสู่อุทธมาธิปไตยทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี

3) ด้านการพัฒนาความรู้ของประชาชน วัดและชุมชนต่างก็อาศัยซึ่งกันและกันการนำความรู้ทางพระพุทธศาสนาและความรู้ทางโลกมาสู่ชุมชนผสวนวิถี ให้วัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ของชุมชน วัดหลายแห่งมีศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นอารยธรรมและความเจริญของชาติอันเป็นแหล่งรวมที่สามารถศึกษาย้อนกลับในด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดีวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดวิชาการศิลปกรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียม ประเพณีต่างๆ ไปสู่ชุมชน

4) ด้านการมีความสุขของประชาชน ประชาชนมีความสุขได้ร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนามีการทำบุญให้ทาน รักษาศีล 5 ศีล 8 สวดมนต์ ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็นแผ่เมตตา เจริญจิตภาวนา ฟังธรรมะ ได้รับการอนุเคราะห์จากพระสงฆ์ ได้รับกำลังใจ การอบรมสั่งสอนให้เข้าใจ ในการดำเนินชีวิตแบบสันโดษ รู้จักประมาณตนเอง รู้จักปล่อยวาง ซึ่งจากงานวิจัยพบว่า ปัจจัยการบริหารมีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 และการใช้หลักอิทธิบาทธรรม มีอิทธิพลต่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.01

2.ปัจจัยที่ส่งต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

1.ด้านการบริหารจัดการ

1) ด้านบุคลากร การบริหารจัดการบุคลากรทำให้งานในองค์กรเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เจ้าคณะปกครองในแต่ละระดับ พระสังฆาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของบุคลากร การพิจารณาคัดเลือกพระสงฆ์ที่จะทำหน้าที่ผู้ปกครอง หรือผู้บริหาร ต้องมีความรู้ ความสามารถดำเนินกิจการวัดให้มีระบบ มีศักยภาพได้ สร้างประโยชน์ให้แก่วัดและชุมชน มีโอกาสพบปะและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน และจัดการประชุมรายงานผลการดำเนินการบริหารของวัดเป็นประจำทุกเดือนพร้อมทั้งร่วมมือคิดหารูปแบบและกิจกรรมที่ เหมาะสมในการทำให้วัดเจริญก้าวหน้าและเหมาะสมกับสังคมนั้นๆ

2) ด้านงบประมาณ มีความสำคัญต่อการบริหารงานทุกชนิด เพราะว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการ บริหารองค์กรและวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับงบประมาณที่มีอยู่ จากสำนักงานพระพุทธศาสนาในการอุดหนุนกิจกรรมการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มิให้ใช้จ่ายโครงการซ้ำซ้อนคุ้มค่า และประหยัด

3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาสื่อการสอนที่เห็นเป็นรูปธรรมได้แก่สื่อที่เป็น วัสดุและอุปกรณ์ สื่อวีดิทัศน์ เครื่องขยายเสียง ทั้งในลักษณะภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เทคโนโลยีทางสื่อ โสตทัศนูปกรณ์ ได้ก้าวเข้าสู่ ยุคดิจิทัล โสตทัศนูปกรณ์จึงมีการพัฒนาทาง เทคโนโลยี และความหลากหลายมากขึ้น มีขีดความสามารถมากขึ้นเพื่อตอบสนองการใช้งานได้หลากหลายรูปแบบเป็นสิ่งช่วยกระตุ้นความ สนใจและช่วยให้เข้าใจเนื้อหาสาระได้ง่ายและรวดเร็ว

4) ด้านการบริหารจัดการ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตการปกครองภาค 11 ปฏิบัติตามประกาศระเบียบมหาเถรสมาคมเป็นหลัก โดยพยายามสนับสนุนส่งเสริมบุคลากรเช่นพระสงฆ์ พระวิทยากร ให้มีความรู้ ความสามารถ และจัดตั้งสถานที่ปฏิบัติธรรม มีหลักสูตรการสอนไปในทิศทางเดียวกัน จัดได้ว่าเป็นการหลอมรวมชุมชนเพื่อกำหนดอัตลักษณ์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในชุมชน ให้เข้าเป็นอันเดียวกัน

2.ด้านหลักอภิปาพธรรม

1) ด้านฉันทะ คุณธรรมนำทางสู่ความสำเร็จ คุณภาพของงานอยู่ที่ความใส่ใจในอภิปาพ ไม่ดูถูกอาชีพ ไม่ว่างานนั้น จะเป็นงานอะไร เช่น ด้านการปกครอง การบริหาร หรือการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องเอาใจใส่กระตือรือร้นในการเรียนรู้ งานมุ่งมั่นที่จะทำงานในหน้าที่ รับผิดชอบพิจารณาไตร่ตรองหาเหตุผลกระบวนการของอภิปาพหากเชื่อมโยงถึงกัน ทำให้เกิดสังคมความรู้ชุมชนความรู้ และปัจเจกชนความรู้ ทำให้เกิดประโยชน์เป็น อย่างยิ่งในการนำมาประยุกต์ใช้ ในการทำงานด้วยปัญญา

2) ด้านวิริยะ มีความเกื้อกูล ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนา สามารถพัฒนาในงานที่รับผิดชอบ อยู่ด้วยความพากเพียรพยายามที่ประกอบด้วยความกล้าหาญ แกล้วกล้า อดทน การแสดงออกด้วยความเพียรพยายาม ทำให้เกิดความเชื่อมั่น ไม่ให้การทำงานเสียหาย

3) ด้านจิตตะ พระสงฆ์ผู้เผยแผ่พระพุทธศาสนา ต้องอาศัยความอดทนและเข้มแข็งทั้งกายและใจ อดกลั้น ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำ และทำสิ่งนั้นด้วยความคิดพิจารณา รู้จักระงับ ยับยั้ง ชังใจกิเลสของตน ให้ผู้อื่นสามารถตักเตือนได้ จะต้องเป็นผู้เอาใจใส่ต่อกิจการงานที่ทำและมุ่งกระทำงานอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะสำเร็จไม่ทอดทิ้ง

4) ด้านวิมังสา พระสงฆ์สำคัญต่อพระพุทธศาสนา ต้องใส่ใจในการแสวงหาความรู้ สังคมสมัยปัจจุบันเป็นสังคมยุคใหม่ด้วยความเจริญทางเทคโนโลยี รู้เท่าทันสื่อ หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบตรวหาเหตุผลในการพัฒนางาน ในการประเมินผลความสำเร็จ รูปแบบและวิธี การเผยแผ่พระพุทธศาสนาต้องมีการประยุกต์ปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับยุคสมัย เพื่อให้การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นไปได้อย่าง สะดวกและเป็นที่ยอมรับของประชาชน การเผยแผ่ให้ได้ผลจะต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เข้ากับพื้นที่บริบทของชุมชนนั้นๆ

3. แนวทางการพัฒนาประสิทธิ ผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 11

ด้านศักยภาพ พระนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีบุคลิกภาพเรียบร้อย มีวาจาไพเราะ การนุ่งห่มเป็นปริมนทล มีจริยาวัตรตรงดงาม น่าเลื่อมใส มีความรู้ที่ดี สามารถถ่ายทอดธรรมะ เนื้อหาสาระให้แจ่มแจ้งเข้าใจง่าย มีความรับผิดชอบ มีภาวะผู้นำมีความสันโดษ มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเมตตา กล้าเสียสละ มีวิสัยทัศน์

ด้านเป้าหมาย กลุ่มเด็กนักเรียน เยาวชน ผู้นำชุมชน อุบาสก อุบาสิกา หน่วยงานราชการ พยาบาล ครู พนักงานบริษัท

ด้านการสนับสนุน มีภาครัฐบาล หลาย ๆ หน่วยงาน เสนอโครงการกิจกรรม มีวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน มีสิ่งที่น่าสนใจ มีประโยชน์ ต่อสังคมนำไปประพฤติปฏิบัติ เป็นพลเมืองที่ดี ส่งเสริมให้พระสงฆ์นักเผยแผ่ พระศาสนาได้มีโอกาสศึกษาวิชาบาลี ปรากฏว่าพระนักเผยแผ่มีความรู้ภาษาบาลีซึ่งเป็นคำสอนของพระ

พุทธองค์ ควรพัฒนาพระสงฆ์รุ่นหลัง ๆ ให้มีความแตกฉาน ข้อธรรมะ ข้อธรรม ภาษา และปฏิภาณไหวพริบ
ขณะที่ แสดงธรรม บรรยายธรรม

ด้านกิจกรรม มีโครงการ ค่ายคุณธรรม ค่ายพุทธบุตร ค่ายเยาวชน ที่น่าสนใจ น่าติดตาม อบรมเด็ก
นักเรียนให้ มีคุณธรรม จริยธรรม รู้จักเสียสละ รู้จักมีน้ำใจ มีมารยาท อ่อนน้อมถ่อมตน มีความเคารพต่อพ่อ
แม่ ครูอาจารย์ ผู้มีพระคุณ มีความรับผิดชอบตัวเอง รู้จักวางแผนอนาคตตัวเอง ตั้งใจเรียนหนังสือ คบเพื่อนที่
ดี งดเว้นห่างไกลจากสิ่งเสพติดให้โทษการพนันอบายมุขก่อให้เกิดภัยพิบัติ เสียดสีปัญญา เสียดสีเสียง เสียดสีอนาคต
วันสำคัญทางศาสนา ทำบุญ ตักบาตร เวียนเทียน ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง“ประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเขตปกครองคณะสงฆ์
ภาค 11” ผู้วิจัยขอเสนอแนะไว้ดังนี้

1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1.1 เพิ่มศักยภาพ พระสังฆาธิการที่เป็นนักเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีบุคลิกภาพเรียบร้อย จริยาวัตร
งดงาม มีความรู้ ความสามารถในการถ่ายทอดให้แจ่มแจ้ง
- 1.2 การบริหารจัดการ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา มีการวางแผน ทำงานเป็นทีม มีเป้าหมายที่
ชัดเจน ไม่ซับซ้อน กระฉับรวดเร็ว ติดตามงาน การประเมินผลงาน
- 1.3 ส่งเสริมพระสงฆ์ให้มีการศึกษาภาษาบาลี ที่เป็นภาษามคธ ซึ่งพระพุทธองค์ทรงใช้สั่งสอนบริษัท
ให้บรรลุตาม

2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

- 2.1 แผนงาน มีวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน ทำงานเป็นทีม รวดเร็ว เชิงรุก มีคุณภาพ
- 2.2 ตั้งกลุ่มเป้าหมาย เยาวชน เด็กนักเรียน หน่วยงานราช พนักงานบริษัท
- 2.3 หลักพุทธธรรมที่นำไปบรรยาย ให้สอดคล้องกับโครงการจัดกิจกรรม
- 2.4 กิจกรรมให้เหมาะสม เป็นประโยชน์ พัฒนาปัญญาได้

3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

- 3.1 ควรวิจัยเชิงคุณภาพ เข้าถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้ทราบสภาพปัญหาที่แท้จริง
- 3.2 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนา
- 3.3 พัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารจัดการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

บรรณานุกรม

- พระครูปลัดสุวัฒนจรรย์คุณ.(2547), **นักวิชาการเทศนา**, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ,) หน้า 48.
- พระครูสุจิตบุญญากร (เนตร สรวมศิริ). (2560). การบริหารจัดการด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของคณะสงฆ์ภาค 12, **วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์** , ปีที่ 7, ฉบับที่ 1, หน้า 88-99.
- พระครูญาณเพชรรัตน์ (เทวินทร์ ปิยทสสี). (2557). ยุทธศาสตร์การเผยแผ่พระพุทธศาสนาเชิงรุก **วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร** , ปีที่ 2, ฉบับที่ 2, หน้า 80 – 93.
- พระครูโฆสิตสังฆพิทักษ์ (ประเวท ฐานาน).(2560). กลยุทธ์ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์ไทยในสังคมปัจจุบัน, **วารสารวิชาการธรรมทรรศน์** ปีที่ 17, ฉบับที่ 3, (กันยายน - ธันวาคม หน้า 212–223.
- พระมหานงค์ อับไพ. (2555). “การบริหารการเผยแผ่พุทธศาสนาในยุคโลกาภิวัตน์ ”, **ดุष्ฎินิพนธ์ปรัชญาดุष्ฎิบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์** , วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม,หน้า 78.
- พระครูสุทธิกิจโกศล (สมภพ สุวโจ). (2559). “รูปแบบการเผยแผ่ของพระสังฆาธิการในจังหวัดนนทบุรี ”, **วิทยานิพนธ์ พุทธศาสตร์ดุष्ฎิบัณฑิตสาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, หน้า 56.